

УДК 378:004

О. А. Зимовець,
викладач

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто проблему формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін в умовах інформаційного суспільства. Автор обґрунтовує доцільність використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) при формуванні професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін, пропонує змістову характеристику педагогічних умов формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарного профілю засобами ІКТ та показує шляхи реалізації даних умов в системі професійної підготовки.

Ключові слова: професійна підготовка, гуманітарні дисципліни, майбутні вчителі, професійні уміння, педагогічні умови, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології.

Постановка проблеми. Професійна діяльність учителя в умовах інформаційного суспільства передбачає володіння комплексом професійно-педагогічних умінь, в тому числі й пов'язаних з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ). Сучасному вчителю гуманітарних дисциплін необхідно вміти застосовувати мультимедійні засоби для наочного представлення нового матеріалу; реалізовувати можливості мережі Інтернет для пошуку інформації, здійснення комунікативної та проектної діяльності; працювати з педагогічними програмними засобами, електронними підручниками, словниками та енциклопедіями; створювати власні дидактичні матеріали для учнів за допомогою програм загального та спеціального призначення; здійснювати комп'ютеризований контроль засвоєння навчального матеріалу; вміти використовувати потенціал ІКТ для гуманізації та гуманітаризації навчального процесу, формування особистості учня, розвитку його інтелектуальних і творчих здібностей тощо.

Одним із потужних засобів формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін (далі – ГД) в процесі професійної підготовки виступають ІКТ, оскільки будь-які вміння формуються у відповідній діяльності. Саме інтеграція ІКТ у навчальний процес ВНЗ забезпечить включення студентів у діяльність, в якій вони зможуть взаємодіяти з комп'ютером, а також з іншими суб'єктами педагогічної діяльності (викладачами та студентами) за допомогою комп'ютера як посередника. З іншого боку, ІКТ не тільки сприяють формуванню умінь, які безпосередньо пов'язані з використанням комп'ютера, але й всього комплексу педагогічних умінь майбутніх учителів ГД, оскільки ІКТ підвищують мотивацію студентів до навчання та саморозвитку, надають їм швидкий доступ до професійної літератури та можливість спілкування з людьми зі всього світу (студентами, викладачами, учнями), сприяють розвитку їх інтелектуальних здібностей і критичного мислення тощо. Крім того, комп'ютерно-орієнтовані завдання надають викладачам ВНЗ додаткові можливості для здійснення індивідуалізації та диференціації навчання, організації контролю та самоконтролю студентів, застосування різних форм, методів і режимів роботи тощо. Однак, процес формування педагогічних умінь засобами ІКТ може бути ефективним лише за реалізації певних умов, які потребують, на нашу думку, більш детального розгляду.

Проблеми, пов'язані з формуванням професійних умінь майбутнього вчителя, знайшли своє відображення у працях Н. В. Кузьміної, С. І. Кисельгофа, В. О. Сластьоніна, О. А. Абдуліної, К. К. Платонова, Л. Ф. Спіріна, О. А. Остряньської та ін. Підготовці вчителя до використання ІКТ у навчально-виховній діяльності присвячені роботи Л. Ф. Панченко, Р. С. Гуріна, Л. І. Морської, О. П. Значенко, П. І. Сердюкова, О. М. Снігур тощо. Проте, наразі нам невідомі дослідження, пов'язані з визначенням педагогічних умов формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами ІКТ.

Метою статті є обґрунтування та визначення педагогічних умов формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін (далі – ГД) засобами ІКТ.

Виклад основного матеріалу. У довідковій літературі поняття "умова" тлумачиться як "необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь" [1: 441]. З огляду на предмет нашого дослідження виникає необхідність розглянути поняття "педагогічні умови". На думку О. М. Пехоти, педагогічні умови – це категорія, яка визначається як система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створених, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети [2]. В. М. Манько розглядає педагогічні умови як сукупність внутрішніх параметрів і зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечують високу результативність навчального процесу та відповідають психолого-педагогічним

критеріям оптимальності [3]. О. А. Остряньська визначає педагогічні умови формування комплексних педагогічних умінь вчителя як сукупність сприятливих, педагогічно доцільних внутрішніх і зовнішніх факторів, обставин та чинників, які забезпечують ефективність процесу формування комплексних педагогічних умінь студентів у системі багаторівневої університетської освіти [4].

Опираючись на вищезазначені визначення педагогічних умов, під *педагогічними умовами формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами ІКТ* будемо розуміти сукупність зовнішніх та внутрішніх чинників, обставин, форм, методів організації та матеріально-технічних можливостей здійснення навчального процесу, які б забезпечили максимальну ефективність використання ІКТ у формуванні комплексу професійних умінь майбутнього вчителя гуманітарних дисциплін. Для визначення того, які саме педагогічні умови будуть необхідними та достатніми для формування даних умінь, проаналізуємо деякі з існуючих досліджень у напрямку формування як комплексних, так і окремих педагогічних умінь майбутніх учителів різних предметів, в тому числі з використанням ІКТ.

О. А. Остряньська вважає, що вирішення проблеми формування комплексних педагогічних умінь у майбутніх учителів, зокрема, початкових класів можливе за реалізації зовнішніх (педагогічних) та внутрішніх (психологічних) умов. Зовнішні умови, на її думку, включають: усвідомлення студентами сутності та структури педагогічних умінь учителя початкових класів; організацію процесу та розроблення засобів особистісно орієнтованого формування комплексних педагогічних умінь у системі багаторівневої педагогічної освіти; забезпечення відповідності теоретичної і практичної підготовки майбутнього вчителя в процесі формування комплексних педагогічних умінь тощо. До внутрішніх умов формування комплексних педагогічних умінь у майбутніх учителів дослідниця відносить мотиваційні, перцептивні та креативні умови [4: 8].

С. М. Карпенко, досліджуючи педагогічні умови формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки, поділяє їх на чотири підгрупи: 1) психолого-педагогічні умови, пов'язані з формуванням психологічної готовності до обраної професії, створенням мотивації до формування даних умінь, ціннісним ставленням до аналітичної діяльності тощо; 2) методичні умови, орієнтовані на створення якісного навчально-методичного забезпечення педагогічного процесу; 3) організаційні умови, які становлять сукупність операцій, спрямованих на досягнення прогресивних змін у процесі формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх учителів; 4) технологічні умови, які забезпечують досягнення високого результату у процесі формування інформаційно-аналітичних умінь шляхом використання практико-орієнтованих технологій, інтерактивних форм і методів навчання [5: 80–86].

О. М. Снігур зосереджує свою увагу на необхідності формування вмінь майбутніх учителів початкових класів використовувати засоби ІКТ у майбутній професійній діяльності і вважає, що система формування даних умінь працюватиме злагоджено за таких педагогічних умов: 1) високий рівень підготовки викладачів до управління навчальним процесом студентів в умовах використання засобів ІКТ; 2) індивідуальні здібності майбутніх учителів початкової школи до творчої професійної діяльності з використанням ІКТ; 2) індивідуалізація навчання через урахування особистості кожного студента [6: 13].

Н. С. Завізна розглядає ІКТ в контексті індивідуалізації навчального процесу і виділяє наступні дидактичні умови індивідуалізації навчального процесу на основі використання комп'ютерів у педагогічному університеті: 1) компетентність викладачів вищої школи як спеціалістів з предмета та як користувачів ЕОМ; 2) виявлення та аналіз індивідуальних можливостей студентів (з орієнтацією на роботу за комп'ютером); 3) створення навчального середовища, що передбачає поєднання традиційних та індивідуалізованих форм комплексної навчальної взаємодії викладача, комп'ютера та студента; 4) активізація процесів рефлексії студентів під час індивідуалізації навчального процесу [7: 9].

Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчив, що, з одного боку, формування будь-яких професійно-педагогічних умінь неможливо без наявності стійкої мотивації студентів щодо отримання знань та формування відповідних умінь і навичок, усвідомлення ними необхідності формування різних груп умінь, інтересу до майбутньої професійної діяльності та прагнення студентів до самовдосконалення. З іншого боку, багато залежить від організації навчально-виховного процесу, спрямованого на формування професійно-педагогічних умінь, адекватного добору підходів, форм та методів навчання, взаємодії викладача та студентів тощо. Тому, ми погоджуємось з тими дослідниками, які однією з ключових умов формування педагогічних умінь студентів вважають достатній рівень підготовки викладачів ВНЗ до реалізації цього завдання, що особливо актуально при роботі з засобами ІКТ. Проте, навіть високий рівень інформаційної компетентності викладача не забезпечує достатній рівень організації навчально-виховного процесу без наявності матеріально-технічної бази та методичного забезпечення даного процесу.

Проведене нами анкетування серед учителів ГД 23-х шкіл та викладачів ГД 4-х ВНЗ показало, що основними причинами, які заважають їм впроваджувати ІКТ у початковий процес, є недостатня забезпеченість комп'ютерною технікою у навчальних закладах (так вважають 82% опитуваних),

відсутність розроблених комп'ютерно-орієнтованих завдань та педагогічних програмних засобів з конкретних гуманітарних дисциплін (74%), недостатнє володіння вміннями роботи з програмами загального та спеціального призначення (46%). Крім того, 35% респондентів недостатньо усвідомлюють важливість використання ІКТ в навчальному процесі, вважаючи, що робота з комп'ютером займає багато часу і не завжди ефективна, тому надають перевагу традиційним засобам навчання. Разом з тим, інтерв'ювання серед студентів гуманітарних спеціальностей 4-х ВНЗ показало, що майбутні вчителі позитивно сприймають використання ІКТ викладачами, охоче виконують комп'ютерно-орієнтовані завдання на заняттях та під час самостійної роботи, але відмічають, що викладачі гуманітарних дисциплін використовують ІКТ фрагментарно, обмежуються невеликим набором програмних засобів (MS Power Point, MS Word, відео- та аудіо-редактори) в основному під час фронтальної роботи та переважно для навчання конкретному предмету, а не з метою формування професійних умінь студентів. Тому більше половини опитуваних студентів-гуманітаріїв відмічають недостатню психологічну та методичну підготовленість до використання ІКТ в своїй майбутній професійній діяльності.

Таким чином, опираючись на дослідження науковців щодо умов формування педагогічних умінь майбутніх учителів та результати нашого опитування, вважаємо за доцільне виділити **дві групи педагогічних умов**, необхідних і достатніх для ефективного формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами ІКТ: *суб'єктивні внутрішні (психологічні) умови* та *об'єктивні зовнішні (власне педагогічні) умови*. Зовнішні умови ми поділяємо на **три підгрупи: методичні, організаційні та матеріально-технічні умови**.

Внутрішні (психологічні) умови спрямовані на формування психологічної готовності студента до роботи в якості вчителя-гуманітарія та застосування засобів ІКТ у майбутній професійній діяльності. Вони пов'язані зі створенням сприятливого психологічного клімату, атмосфери зацікавленості, творчого пошуку та стимулювання розумової діяльності студентів у процесі використання засобів ІКТ. До них належать:

- створення у студентів позитивної установки на необхідність оволодіння комплексом професійних умінь, необхідних вчителю-гуманітарію в інформаційному суспільстві;
- активізація інтересу студентів до комп'ютерних технологій, забезпечення стійкої мотивації до використання ІКТ у майбутній професійній діяльності;
- виявлення та подолання психологічних бар'єрів щодо використання засобів ІКТ;
- створення психологічно сприятливого інформаційного середовища;
- стимулювання студентів-гуманітаріїв до розвитку їх загальних розумових здібностей та специфічних здібностей до використання технічних засобів навчання;
- формування у студентів потреби до самоаналізу, самооцінки та самовдосконалення, стимулювання їх пізнавальної та творчої активності;
- створення демократичних та гуманних відносин між викладачами та студентами в процесі педагогічної діяльності.

Методичні умови пов'язані з готовністю викладачів ВНЗ до формування професійних умінь майбутніх учителів ГД засобами ІКТ, навчально-методичним забезпеченням педагогічного процесу, формами та методами, спрямованими на формування професійних умінь, а саме:

- розробка та впровадження в навчально-виховний процес педагогічної технології формування професійних умінь майбутніх учителів ГД засобами ІКТ;
- розробка навчально-методичного забезпечення процесу формування професійних умінь студентів засобами ІКТ у рамках створеної технології;
- проведення занять компетентним викладачем, який вміє використовувати ІКТ для формування професійних умінь майбутніх учителів ГД;
- надання студентам знань про архітектуру персонального комп'ютера, види програмного забезпечення, засоби ІКТ, їх можливості для навчання конкретним ГД та формування умінь учнів;
- пояснення студентам структури професійних умінь майбутніх учителів ГД та шляхів їх формування засобами ІКТ;
- інтеграція психолого-педагогічних, соціально-гуманітарних та фахових дисциплін у контексті формування професійних умінь майбутніх учителів ГД засобами ІКТ;
- забезпечення відповідності теоретичної і практичної підготовки майбутнього вчителя ГД у процесі формування професійних умінь засобами ІКТ.

Організаційні умови ми пов'язуємо з безпосереднім здійсненням взаємодії викладача і студентів у процесі формування професійних умінь останніх та практичною реалізацією форм і методів навчання в процесі застосування ІКТ. До них ми відносимо наступні умови:

- організація процесу формування професійних умінь учителів ГД засобами ІКТ з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду;

- наближення структури навчально-виховного процесу з використанням ІКТ до структури майбутньої професійної діяльності;
- застосування різних форм, методів та режимів роботи (фронтального, індивідуального та групового) в процесі аудиторної та позааудиторної роботи з використанням ІКТ;
- виявлення, аналіз та урахування індивідуальних особливостей студентів при роботі з засобами ІКТ;
- здійснення поточного та підсумкового контролю рівня сформованості професійних умінь студентів згідно з розробленими критеріями;
- здійснення управління процесом формування професійних умінь майбутніх учителів ГД засобами ІКТ та внесення відповідних корективів в організацію навчального процесу.

Матеріально-технічні умови передбачають наявність технічного забезпечення педагогічного процесу, спрямованого на формування професійних умінь вчителів ГД засобами ІКТ як-от:

- наявність та достатня кількість апаратного забезпечення (комп'ютерів та периферійних пристроїв) для здійснення навчального процесу;
- наявність та достатня кількість програмного забезпечення (програм загального та спеціального призначення) для здійснення навчального процесу;
- доступ до внутрішніх баз даних ВНЗ (папок обміну інформацією, електронної бібліотеки тощо) та мережі Інтернет;
- наявність інших технічних і нетехнічних засобів навчання, необхідних для здійснення навчально-виховного процесу.

Для реалізації вищезазначених умов необхідне, на нашу думку, залучення студентів до цікавої та творчої аудиторної та позааудиторної роботи з використанням засобів ІКТ: проходження студентами дистанційних курсів; участь у тренінгах, студентських інтернет-конференціях, семінарах та вебінарах; впровадження спецкурсів, спрямованих на формування професійних умінь майбутніх учителів ГД засобами ІКТ; включення завдань, пов'язаних з використанням ІКТ, до циклу психолого-педагогічних, соціально-гуманітарних та фахових дисциплін; впровадження особистісно-діяльнісного підходу до навчання; залучення студентів до цікавих пошуково-дослідницьких проєктів, E-pal проєктів, груп за інтересами в соціальних мережах тощо.

Для підвищення професіоналізму викладачів ВНЗ, задіяних у процес формування професійних умінь майбутніх учителів ГД засобами ІКТ, пропонуємо впровадження тренінгів для викладачів ВНЗ, спрямованих на підвищення рівня їх інформаційної культури та оволодіння ними методами використання ІКТ у навчальному процесі, на базі університетів та центрів перепідготовки вчителів; залучення викладачів ВНЗ до проходження онлайн-курсів; створення можливості для викладачів брати участь у науково-практичних конференціях, присвячених використанню ІКТ в системі професійної підготовки вчителів, як в якості слухачів, так і презентерів; участь у семінарах та вебінарах, Інтернет-конференціях в режимах онлайн та оффлайн.

Створення належного методичного та матеріально-технічного забезпечення навчального процесу передбачає розробку електронних дидактичних матеріалів для студентів (аудіо- та відео-матеріалів, педагогічних програмних засобів, тестових завдань, мультимедійних презентацій, каталогу навчальних та аутентичних веб-сайтів тощо); створення навчального середовища, яке сприятиме взаємодії викладача, студента та комп'ютера (створення на базі ВНЗ електронної бібліотеки, форумів студентів та викладачів, впровадження форм дистанційного навчання тощо).

Слід зазначити, що всі групи умов, перераховані вище, не виступають чимось окремим по відношенню одна до одної, а знаходяться в тісному взаємозв'язку. Наприклад, втілення організаційних умов неможливе без наявності матеріально-технічних та методичних умов організації навчального процесу та психологічної готовності студентів до діяльності з використанням ІКТ. В свою чергу, виконання внутрішніх умов можливо тільки при грамотній організації навчально-виховного процесу та дотриманні методичних та матеріально-технічних умов його здійснення.

Також зауважимо, що не всі з вищезазначених умов залежать від викладачів, які безпосередньо задіяні у процес формування професійних умінь студентів, як-от технічна оснащеність комп'ютерних класів чи введення до навчальних планів ВНЗ певних дисциплін та спецкурсів. Дані аспекти також залежать від стратегій розвитку та матеріальних можливостей конкретного вищого навчального закладу, але викладачі можуть задіяти певні механізми впливу на адміністрацію ВНЗ шляхом обґрунтування пріоритетності впровадження розроблених ними технологій чи адаптувати дані технології під матеріально-технічні та дидактичні можливості ВНЗ, наприклад, розробити спеціальні завдання для роботи в умовах недостатньої технічної оснащеності педагогічного процесу (обмеженої кількості комп'ютерів, тимчасової відсутності доступу в Інтернет тощо).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вважаємо, що реалізація запропонованих педагогічних умов забезпечить ефективність процесу формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами інформаційно-комунікаційних технологій. **Перспективи подальших**

досліджень ми вбачаємо у створенні цілісної моделі формування професійно-педагогічних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами ІКТ з урахуванням виділених нами педагогічних умов та експериментальної перевірки її ефективності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс] (1970-1980). – Том 10, 1979. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/umova>.
2. Пехота О. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : [навч. посіб.] / О. М. Пехота та ін. – К. : Видавництво А. С. К., 2003. – 239 с.
3. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін // Соціалізація особистості : [зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова]. – К. : Логос, 2000. – Вип. 2. – С. 153–161.
4. Остряньська О. А. Формування комплексних педагогічних умінь у майбутніх учителів початкових класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2002. – 20 с.
5. Карпенко Є. М. Педагогічні умови формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Карпенко Євгенія Миколаївна ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир, 2014. – 317 с.
6. Снігур О. М. Формування вмінь використовувати засоби інформаційних технологій у майбутній професійній діяльності вчителя початкової школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Інститут педагогіки АПН України. – К., 2007. – 22с.
7. Завієзна Н. С. Дидактичні умови індивідуалізації навчального процесу на основі використання комп'ютерів у педагогічному університеті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2003. – 20 с.

REFERENCES (TRASLATED & TRANSLITERATED)

1. Akademschnyi tлумachnyi slovnyk (1970-1980) [Academic Explanatory Dictionary] [Elektronnyi resurs]. – Tom 10, 1979. – Rezhym dostupu : <http://sum.in.ua/s/umova>.
2. Piekhota O. M. Pidhotovka maibutniogo vchytelia do vprovadzhennia pedahohichnykh tekhnologii [Preparation of Future Teacher to Introduction of Pedagogical Technologies] : [navch. posib.] / O. M. Piekhota ta in. – K. : Vydavnytstvo A.S.K., 2003. – 239 s.
3. Man'ko V. M. Dydaktychni umovy formuvannia u studentiv profesiino-piznaval'noho interesu do spetsial'nykh dystsyplin [The Didactic Conditions of Forming Students' Professional and Cognitive Interest to Learning Specialized Disciplines] : [zb. nauk. pr. Natsional'noho pedahohichnoho universytetu im. M. Drahomanova] // Sotsializatsiia osobystosti [Person's Socialization]. – K. : Lohos, 2000. – Vyp. 2. – S. 153–161.
4. Ostryans'ka O. A. Formuvannia kompleksnykh pedahohichnykh umin' u maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [The Formation of Complex Pedagogical Skills of Prospective Primary School Teachers] : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 ; Khark. derzh. ped. un-t im. H. S. Skovorody. – Kh., 2002. – 20 s.
5. Karpenko Ye. M. Pedahohichni umovy formuvannia informatsiino-analitychnykh umin' maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov u protsesi fahovoї pidhotovky [Pedagogical Conditions of Forming Information and Analytical Skills of Prospective Teachers of Foreign Languages in the Process of Professional Training] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Karpenko Yevheniia Mykolaivna ; Zhytomyr. derzh. un-t im. Ivana Franka. – Zhytomyr, 2014. – 317 s.
6. Snihur O. M. Formuvannia vmin' vykorystovuvaty zasoby informatsiinykh tekhnologii u maibutnii profesiinii diial'nosti vchytelia pochatkovoї shkoly [The Formation of Prospective Primary School Teachers' Skills to Use Information Technology in Their Future Professional Activity] : avtoref. dys... kand. ped. nauk : 13.00.09 / Instytut pedahohiky APN Ukrainy. – K., 2007. – 22 s.
7. Zaviziena N. S. Dydaktychni umovy indyvidualizatsii navchalnoho procesu na osnovi vykorystannia kompiuteriv u pedahohichnomu universyteti [Didactic Conditions of Individualization of Educational Process on the Basis of Using Computers at the Pedagogical University] : avtoref. dys... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Zavizjena Natalija Stanislavivna ; Lugans'kyj derzh. pedagogichnyj un-t im. Tarasa Shevchenka. – Lugans'k, 2003. – 20 s.

Зимовец Е. А. Педагогические условия формирования профессиональных умений будущих учителей гуманитарных дисциплин средствами информационно-коммуникационных технологий.

В статье рассмотрена проблема формирования профессиональных умений будущих учителей гуманитарных дисциплин в условиях информационного общества. Автор обосновывает целесообразность использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) при формировании профессиональных умений будущих учителей гуманитарных дисциплин, предлагает содержательную характеристику педагогических условий формирования профессиональных умений будущих учителей гуманитарного профиля средствами ИКТ и показывает пути реализации данных условий в системе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, гуманитарные дисциплины, будущие учителя, профессиональные умения, педагогические условия, информационное общество, информационно-коммуникационные технологии.

Zymovets O. A. Pedagogical Conditions of Forming Professional Skills of Prospective Teachers of the Humanities by Means of Information and Communication Technology.

The article deals with the problem of forming prospective humanitarian teachers' professional skills in the Information Society. The author stresses the importance of possessing ICT-oriented skills for the teachers of the Humanities and proves that Information and Communication Technology should be integrated into the process of professional training of prospective teachers of the Humanities. Such integration can be successful only under certain conditions. The term "pedagogical conditions of forming professional skills of prospective teachers of the Humanities by means of ICT" is defined as the combination of external and internal factors, circumstances, forms, methods of organization and technical means of realization of educational process, which can guarantee the efficiency of using ICT in the process of forming prospective humanitarian teachers' professional skills.

The author suggests classifying pedagogical conditions of forming professional skills of prospective teachers of the Humanities by means of ICT into the following groups: 1) internal (psychological) conditions, connected with forming motivation of prospective teachers to use ICT in their future professional activity; 2) external (methodological, organizational and technical) conditions, connected with the creation of ICT-oriented tasks and didactic materials, the organization of students' activity while working with ICT and providing higher educational establishments with the necessary hardware and software. The detailed analysis of the groups mentioned above is given, and the ways of realization of these conditions in the process of prospective humanitarian teachers' professional training are described.

Key words: professional training, the Humanities, prospective teachers, professional skills, pedagogical conditions, Information Society, Information and Communication Technologies.